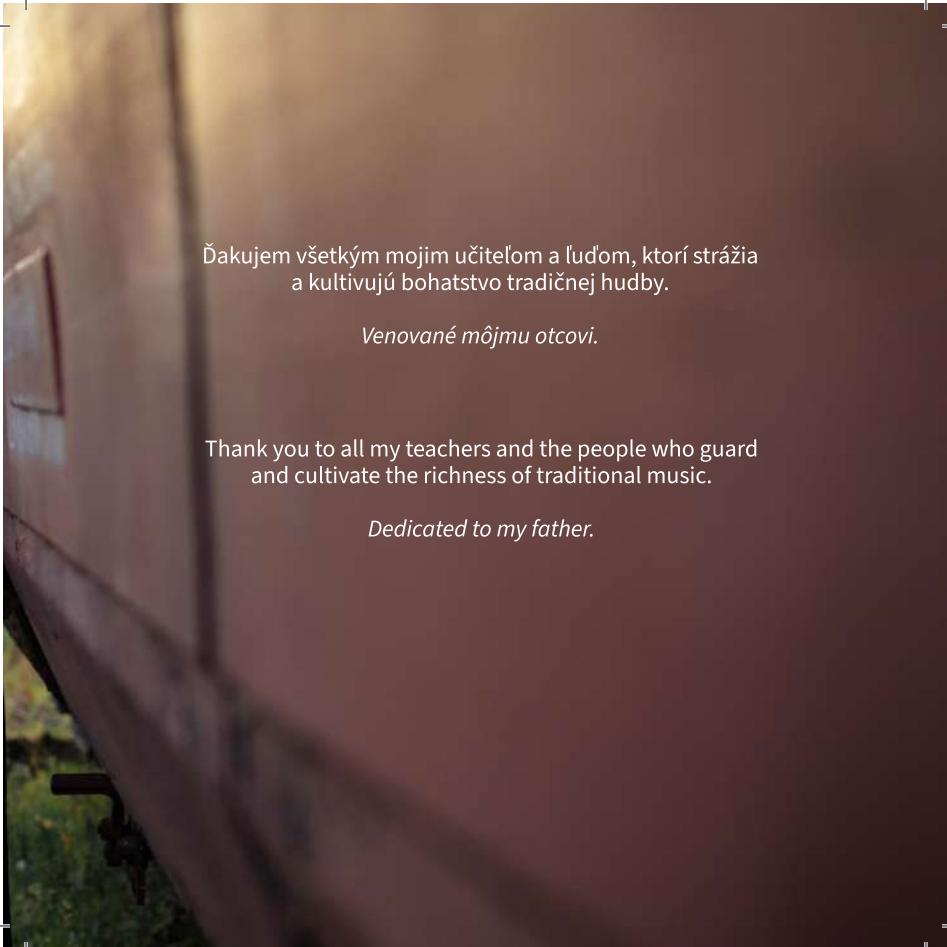

MANUŠA

Ďakujem všetkým mojim učiteľom a ľuďom, ktorí strážia
a kultivujú bohatstvo tradičnej hudby.

Venované môjmu otcovi.

Thank you to all my teachers and the people who guard
and cultivate the richness of traditional music.

Dedicated to my father.

Manuša znamená v rómskom jazyku ľudia.

Ľudia, predkovia Rómov, nám zanechali piesne na vytvorenie tohto albumu. Napísané životom a potvrdené mnohými generáciami. Poklad.

Ľudia sme aj my všetci bez ohľadu na pôvod, či farbu pleti. Žijeme spolu na jednej zemi a máme mnoho inakostí a zvláštností, ktorými sa môžeme vzájomne obohacovať. A tak sa stalo aj mi, človeku bez rómskych koreňov, že ma na mojej ceste obohacujú rómske tradičné piesne. Očaruje ma ich hlbka, jednoduchosť a nespútanosť. Učia ma, že smútok je rovnako krásny a potrebný ako radosť. Tieto piesne som prijala do svojho života, a preto sú už aj moju súčasťou. Citlivu s láskou a rešpektom si ich dovolujem interpretovať na mojom prvom albume.

Želám si, aby sme sa nechávali obohacovať darmi iných a delili sa o tie svoje.
Je to neuveriteľne bohatá a dobrodružná cesta.

Júlia

Manuša means people in the Roma language.

People, the ancestors of the Roma, left us the songs to create this album. Written by life and confirmed by many generations. Treasure.

We are all people, too, regardless of origin or skin color. We live together on the same Earth and have many differences and peculiarities that can enrich each other. And so it has happened to me, a person without Roma roots, that I have been enriched on my journey by Roma traditional songs. I am enchanted by their depth, simplicity and passion. They teach me that sadness is as beautiful and necessary as joy. I have adopted these songs into my life so they are now a part of me. With sensitivity, love and respect, I take the liberty of interpreting them on my first album.

I wish that we would let ourselves be enriched by the gifts of others and share our own. It is an incredibly rich and adventurous journey.

Júlia

JÚLIA KOZÁKOVÁ

Charizmatická speváčka, ktorá vyrastala so slovenským folklórom a vdaka spolupráci s Idu Kelarovou si v zbere Čavorenge vytvorila silný vzťah k rómskej kultúre. Momentálne študuje hudbu na SOAS University v Londýne, pôsobí ako speváčka v kapelách SOLE a Velvet Case. Založila kapelu O Gadže Bašaven, prostredníctvom ktorej šíria povedomie o rómskej kultúre medzi majoritu a taktiež združenie Čalado medzipriestor, ktoré zastreňuje rôzne umelecké a edukatívne projekty.

A charismatic singer who grew up with Slovak folklore and thanks to her collaboration with Ida Kelarová in the Čavorenge choir has developed a strong relationship with Roma culture. She is currently studying music at SOAS University in London and is a vocalist in bands SOLE and Velvet Case. She founded the band O Gadže Bašaven, through which she spreads awareness of Roma culture among the majority, and also the association Čalado medzipriestor, which covers various artistic and educational projects.

VILIAM DIDIÁŠ

Umelec, ktorého hra na husliach vyniká v rovnováhe medzi emóciami a skvelou technikou. Pochádza zo stredného Slovenska, no v súčasnosti žije v Prahe. Bol žiakom legendárneho husľového virtuóza Rinalda Oláha, u ktorého sa venoval okrem hry na husle aj kompozícii. Je autorom mnohých úprav a hudobných projektov v rôznych žánroch od tradičnej hudby cez klasickú hudbu až po vlastnú tvorbu.

An artist whose violin playing excels in the balance between emotion and great technique. He comes from central Slovakia, but currently lives in Prague. He was a pupil of the legendary violin virtuoso Rinaldo Oláh, with whom he studied composition in addition to violin playing. He is the author of many arrangements and musical projects in various genres, from traditional music to classical music and his own compositions.

ĽUBOMÍR GAŠPAR

Univerzálny hudobník a pedagóg, ktorý je známy svojim inovatívnym prístupom k cimbalu. S jeho projektom Ľubomír Gašpar Cimbal Project kombinuje rôzne žánre netypické pre cimbal. Vydal albumy Lubozvuk (2021) a The Point of View (2017), ktoré získali ocenenie Radio_Heads za najlepší album roka v kategórii worldmusic. Okrem cimbalu pôsobí aj ako kontrabasista v zoskupení SOLE.

A versatile musician and pedagogue known for his innovative approach to the cimbalom. With his project Ľubomír Gašpar Cimbal Project he combines various genres atypical for the cimbalom.

He has released albums Lubozvuk (2021) and The Point of View (2017), which won the Slovak Radio_Heads award for the best album of the year in the world music category. In addition to cimbalom, he is also a double bassist in the band SOLE.

Vojtech „Bélu“ Botoš

Uznávaný violista, ktorý má svoje miesto nielen v cimbalovej hudbe, ale vyniká aj ako klasický hráč. Jeho starý otec mu dal pevné základy ľudovej hudby a neskôr študoval klasickú hudbu na Konzervatóriu J. L. Bellu a na Akadémii Umení v Banskej Bystrici. V súčasnosti je členom Symfonického Orchestra Slovenského Rozhlasu, hráva českým husľovým virtuózom Pavlom Šporclom a mnohými ďalšími.

A renowned violinist who has his place not only in cimbalom music but also excels as a classical player. His grandfather gave him a solid foundation in folk music and later he studied classical music at the J. L. Bella Conservatory and the Academy of Arts in Banská Bystrica. He is currently a member of the Slovak Radio Symphony Orchestra, playing with Czech violin virtuoso Pavel Šporcl and many others.

JÁN RIGO

Vyhľadávaný kontrabasista nie len pre cimbalové muziky.

Vďaka jeho univerzálnosti má skúsenosti aj s rôznymi jazzovými a world music projektami. Niekoľko rokov hrá s českým huslovým virtuózom Pavlom Šporclom, s Diabolskými husťami, s poprednými maďarskými primášmi ako Puka Károly a ďalší.

Much appreciated double bassist not only for cimbalom music. Thanks to his versatility, he also has experience with various jazz and world music projects. For several years he has been playing with Czech violin virtuoso Pavel Šporcl, with the band Diabolské husle, with leading Hungarian musicians such as Puka Karoly and others.

ZSOLT VARADY

Hosťom na tomto albume je vynikajúci gitarista, ktorý sa prezentuje s vlastným zoskupením Zsolt Varady Band. Okrem toho, že sa od mala venuje rómskej tradičnej hudbe, je interpretom rôznych žánrov ako gypsy jazz, funk, soul, groove, či latino. Spolupracuje s mnohými známymi spevákmia ako napríklad Monika Bagárová, či Igor Kmeto ml.

The guest on this album is an excellent guitarist, who presents himself with his own Zsolt Varady Band. Apart from being involved in Roma traditional music since he was a child, he is a performer of various genres such as gypsy jazz, funk, soul, groove, and latino. He has collaborated with many well-known singers such as Monika Bagárová or Igor Kmeto Jr.

TEXTY // LYRICS

ŠILALO PAŇORI

Šilalo paňori,
Darav me te predžav
Darav me te predžav
Te na man murdaren

Te man murdarena
Ko pal ma rovela
Rovna pale mande
Mre churde čhavore

Studená vodička
Bojím sa cez teba prejst'
Bojím sa cez teba prejst'
Aby ma nezabili

Ked' ma zabijú
Kto bude za mnou plakat?
Plakat za mnou budú
Moje drobné deti

Cold little water,
I am afraid to cross you
I am afraid to cross you
So that they do not kill me

When they kill me,
Who shall weep for me?
Oh, weep for me they shall,
My little children

GAV GAVESTAR

Gav gavestar phirav
Koter maro mangav
Koter maro mangav, jáj
Mek mariben chudav

Z dediny do dediny chodím
Kúsok chleba si pytam
Kúsok chleba si pytam
Ešte ma aj zbijú

From one village to another I go
Asking for a piece of bread
Asking for a piece of bread
Yet they beat me

NANE MARO

Nane maro nane mas
Nane amen khore koter bailevas
Bo sar nachav pašvaroro
Calo džives me som baro bokhalo

Nie je chlieb, nie je mäso,
Nemáme my kúsok slaniny doma,
Ja ked' nezjem rebierka,
Celý den som veľmi hladný

No bread, no meat
We don't have a piece of bacon at home
If I don't eat ribs,
I'm very hungry all day long

Peklă e daj marikľ
Ajsi lači ajsi bari nacikni
Pro mas amen love nane
Le čhavencia džas te sovel bokhale

Mama robila maričľa,
Také dobré také veľké nie malé
Na mäso peniaze nemáme
Deti pôjdu spať hladné

Mother made a Roma bread
So tasty, so huge, not small
There's no money for a meat
Children will go to sleep hungry

PHADIĽA, PHADIĽA

Phadiľa, phadiľa,
E Romaňi kučori
Ko les mange prikerla
Jekh litra mol chudela

Rozbil sa, rozbil sa
Rómsky hrnček
Kto mi ho poskladá
Liter vína dostane

Broke down, broke down
My small Roma mug
The one who will repair it,
Will get a litre of wine

MRE ČHURDE ČHAVORE

Mre Čhurde čavore

Gav gavestar phiren

Gav gavestar phiren

Maro peske mangen

Maro peske mangen

Moje malé deti

Z dediny do dediny chodia

Z dediny do dediny chodia

Pýtajú si chlieb

Pýtajú si chlieb

My little kids

They go from one village to another

They go from one village to another

Asking for a piece of bread

Asking for a piece of bread

U KAŠATE

U Kašate jekh bareder špiala

Odoj pašfol mro kedvešno pirano

Dela o Del hoj avri sastola

andla mande miro jilo pukinla

V Košiciach najväčšia nemocnica,

Tam leží môj drahý milý

Daj Bože, že sa on vyzdravie

Srdce moje vo mne pukne

In Košice, in the biggest hospital,

my dear love lies,

May God make him better

My heart breaks inside of me.

Ko kodoj Ko kodoj

Ko kodoj, ko kodoj
tel oblačka durkinel?
A o Miškus le Romen
pro bijav vičinel

Ma dara ma džas dur,
čak akadaj pal o bur
pal o burí čirikle
cinav tuke mirikle

Kto tam, kto tam,
Pod obločkom klopka?
Miško Rómov
na svadbu volá

Neboj sa, nepôjdeš ďaleko,
len tu, za krik,
Za krikmi vtáčiky,
Kúpim ti korálky

Who is it, who is over there,
knocking under the window?
Miško calls Roma
to come to a wedding

Don't be scared, we won't go too far,
Just here, behind the bush,
Behind the bush there are little birds,
I will buy you some beads

SAS MAN

Sas man, sas man, sa prepišom,
Me bajinav, hoj mačílom
Hin man romňi the cholamen,
avav khere, mek man marel,
mek man marel

Mal som, mal som, všetko som prepil
Ľutujem, že som sa opil,
Mám ženu, a zlostnú
Prídem domov, ona ma zbije,
Ona ma zbije

I had, I had, I spent everything on drinking,
I am sorry that I got drunk
I have a wife and she is angry,
When I come home, she will beat me,
She will beat me

ODOJ TELE O ROMA BAŠAVEN

Odoj tele o Roma bašaven,
mro pirano mulatinel.
Leskero jiľo manca vakerel,
Leskere žaľa manca vakerel,
Odoj tele o Roma bašaven,
Mro pirano mulatinel

Tam dole Rómovia hrajú,
mój milý sa zabáva.
Jeho srdce sa so mnou rozpráva,
Jeho žiaľ sa so mnou rozpráva,
Tam dole Rómovia hrajú,
Mój milý sa zabáva

Roma are playing down there,
my sweetheart enjoys himself.
His heart speaks with me
His sorrow speaks with me
Roma are playing down there,
my sweetheart enjoys himself

Ola Roma

Ola Roma nič nakeren, ča pijen
o pohara phageren
Pijen, pijen, mulatinen
O pohara ča phageren

Tí Rómovia nič nerobia, len pijú,
Poháre rozbijaju,
Pijú, pijú, zabávajú sa,
Poháre len rozbijajú

Those Roma don't do anything,
They just drink
They smash glasses
They drink, they drink enjoying themselves,
They only smash glasses

A TU MORE

A tu more maruš pre man
Tri daj man nakamel
Kamavas tu tri daj nakamela
Le tu tuke ajsa Romňa
So tri daj kamela

Nechodievaj ty chlapče za mnou,
Tvoja mama ma nechce
Ty si chcel, tvoja mama nechcela,
Vezmi si takú ženu,
Čo ju tvoja mama chcela

Don't come around, boy
Your mother didn't want me
You wanted, your mother didn't
Go for a woman
That your mother wanted

